

Financiële positie individuele universiteiten
Vrije Universiteit Amsterdam
Datum: 23-08-2019

1. Financiële positie 2018 en prognose 2019-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<i>in mln. €</i>						
Eigen vermogen	274,7	287,3	295	305	313,8	324,3
Liquide middelen	49,7	37,9	44,0	49,4	53,4	61,2
Kortlopende schulden	176,9	176,9	176,9	176,9	176,9	176,9
Langlopende schulden	230,5	234,8	261,6	302,5	301,7	282,6
Nettoresultaat	24,6	12,7	7,6	10,0	8,8	10,5
Solvabiliteit I ¹	38,7%	39,7%	39,0%	37,9%	38,7%	40,6%
Liquiditeit (current ratio)	0,58	0,51	0,54	0,57	0,60	0,64

Bron: Jaarverslag 2018

2. Toelichting op financiële positie

De financiële dynamiek waarin de VU zich bevindt wordt gekenmerkt door de afnemende financiering per student vanuit centrale overheid (OCW) en toenemende (internationale) concurrentie in zowel onderwijs als onderzoek. In die concurrentie spelen de kwaliteit van het primair proces en die van de voorzieningen een rol. De VU anticipeert op deze ontwikkelingen via investeringen in de kwaliteit van onderwijs en onderzoek, het verwerven van externe financiering, investeringen in de VU-campus en het verbeteren van de faciliteiten voor studenten, docenten, onderzoekers en medewerkers van de VU.

Het financiële beleid van de VU heeft invloed op het meerjarenperspectief. Het financiële beleid van de VU wordt gekenmerkt door:

- Structureel sluitende begrotingen en ratio's die voldoen aan de eisen zoals door de interne en externe toezichthouders worden gesteld.
- Eenheden dienen een positief resultaat uit de reguliere exploitatie te presenteren.
- De inzet van reserves moet voldoen aan het reservebeleid VU.
- De dynamiek in de inkomsten vanuit rijksbijdrage en collegegeld moet vertaald worden in budgetten voor onderwijs en onderzoek. Met andere woorden, meer of minder rijksbijdrage betekent ook meer of minder budget voor onderwijs, onderzoek en bedrijfsvoering.
- De budgetten voor bedrijfsvoering en huisvesting worden bepaald door de interne regels en worden regelmatig getoetst op marktconformiteit of vergeleken met relevante andere organisaties.

In 2011 heeft de VU een masterplan opgesteld voor een campusinvesteringsprogramma van in totaal circa €450 mln. over de periode 2012-2022. Einde 2017 heeft besluitvorming over en financiering van de 2^e fase van het campusinvesteringsprogramma plaats gevonden, waarbij een investeringsprognose

¹ Omwille van de vergelijkbaarheid met de gegevens uit voorgaande jaren is hier de solvabiliteitsratio gehanteerd op basis van de definitie die wordt gehanteerd door de banken (solvabiliteit I). Deze definitie is strikter dan de definitie (solvabiliteit II) die door de Onderwijsinspectie wordt gehanteerd ten behoeve van de signaleringgrenzen. Op basis van de definitie van de Onderwijsinspectie komt de solvabiliteit voor de VU eind 2018 uit op 42,5% bij een signaleringgrens van 30%

tot 2030 is opgesteld. Voor dit programma, dat stap voor stap in uitvoering wordt genomen en waar nodig tussentijds wordt bijgestuurd, geldt als stelregel minder totaal ruimtegebruik, en het delen van ruimten en voorzieningen. Deze uitgangspunten dragen bij aan efficiënt ruimtegebruik en beheersing van de kostenstijging die onlosmakelijk is verbonden met een vernieuwing van een verouderde campus.

Een aanzienlijk deel van het Campusinvesteringsprogramma wordt uit eigen middelen betaald. Daarnaast heeft de VU voor dit programma financieringsarrangementen met de Europese Investerings Bank (EIB) en de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) afgesloten.

Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio van de VU is met 38,7% eind 2018 boven de gestelde norm van 30% door de externe financiers. Door het gepland aantrekken van vreemd vermogen zal de solvabiliteit na 2019 licht dalen naar een niveau dat boven de gestelde norm blijft om vervolgens na 2022 weer te stijgen.

Liquiditeit

Deze bevindt zich eind 2018 met 0,58 boven de signaleringsgrens van 0,50 van de Onderwijsinspectie. De verwachting is dat deze ratio als gevolg van de geplande investeringen in de jaren 2019 – 2021 nog iets zal afnemen (maar boven de signaleringsgrens van de Onderwijsinspectie blijft) om vanaf 2022 weer uit te komen boven het niveau van einde 2018. De VU beschikt over een ruime rekening courant faciliteit en afdoende externe financiering waardoor er de komende jaren voldoende liquiditeitsruimte is.

3. Toelichting op resultaat 2018

Het te publiceren (gerealiseerde) resultaat bedraagt M€ 24,6. Dit is M€ 20,6 beter dan het begrote resultaat van M€ 4,0 en M€ 10,4 hoger dan in 2017. Het genormaliseerde resultaat, d.w.z. gecorrigeerd voor incidentele factoren, komt uit op M€ 19,9. Dit is M€ 15,9 hoger dan begroot. Het genormaliseerde resultaat geeft het beste beeld t.a.v. de structurele financiële ontwikkeling van de VU. Ongeveer de helft van het verschil van M€ 15,9 wordt verklaard uit extra rijksbijdragen die in de loop van het jaar nog zijn ontvangen² en die onbenut zijn gebleven omdat hiervoor geen doelmatige bestedingen in 2018 konden plaatsvinden als gevolg van het laat ter beschikking komen van deze middelen. Om de doelmatigheid op de besteding van de publiek verkregen middelen voor de komende jaren verder te verhogen, hebben wij in de continuïteitsparagraaf voor 2019 – 2023 nog scherper geanticipeerd op te verwachten bijstellingen in de rijksbijdrage zonder daarbij de risicomarge navenant te verhogen. Naast de hiervoor gemelde onderbenutting van de rijksbijdrage is het verschil van M€ 15,9 ten opzichte van de begroting voor M€4,7 ontstaan door zogenaamde 'non-cash' effecten waarvan M€3,7 lagere afschrijvingen de voornaamste component is. Het resterende verschil t.o.v. van de begroting is ontstaan doordat de faculteiten en diensten een positiever resultaat hebben gerealiseerd dan oorspronkelijk begroot. Het gerealiseerde resultaat 2017 van M€ 24,6 komt ten bate van de reserves van de VU (eigen vermogen).

4. Investerings

De VU heeft in 2018 een bedrag van M€ 56,9 geïnvesteerd. Het grootste deel hiervan betreft gebouwen in uitvoering, en dan met name het Nieuwe Universiteitsgebouw (NU.VU). Over de periode 2019 – 2023 zal de VU in totaal een

² Inclusief het vervallen van de risicomarge van M€ 3 die in de begroting 2018 is aangehouden inzake de externe financiering.

bedrag van ca. M€ 360 investeren. Ongeveer 75% hiervan heeft betrekking op investeringen in gebouwen (campusontwikkeling) en ca. 12,5% op investeringen in IT-voorzieningen (deels gebouw gerelateerd). Belangrijke mijlpalen voor de komende jaren zijn de ingebruikname van NU.VU, de bouw van het onderzoeksgebouw VU op de locatie Schoolwerktuinen, de afronding van de upgrade van het gebouw van de Medische Faculteit (MF-gebouw) en investeringen in de campus als verblijfsomgeving (o.a. cultuurvoorzieningen op de campus en vernieuwing van het campusplein). Hiermee zal een zeer groot deel van het campusinvesteringsprogramma van de VU zijn gerealiseerd.

Naast de investeringen in de Campus investeert de VU ook in onderzoeksinfrastructuur (met name bij faculteiten), kwaliteitsverbetering onderwijs en onderzoek (de centrale ondersteuning hiervan via de diensten) en vervangings- en uitbreidingsinvesteringen in IT faciliteiten die voor een belangrijk deel samenhangen met de (ver)nieuwbouw.

Om de ambities van de VU waar te maken is er, naast de doorloop van het meerjarige investeringsprogramma voor de huisvesting, in 2018 een extra beleidsimpuls van ongeveer M€ 15 gedaan, waarvan ruim M€ 7,5 voor onderwijs in het kader van de studievoorschotgelden (dat is M€ 1,3 bovenop de OCW-toewijzing), ca. M€ 3 voor investeringen in onderzoek en de ondersteuning daarvan (inclusief talentenbeleid) en ca. M€ 4,5 voor verbeteringen in de bedrijfsvoering (o.a. voor de verbetering van het weblandschap en voor de digitalisering van documentenstromen en archieven).